

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Maročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v soboto, dne 11. maja 1935.

Štev. 54.

Vprašanje zasebnih železnic

»Slovenec« je v svoji gospodarski rubriki načel vprašanje zasebnih železnic, ki je zlasti važno za Slovenijo in ki zato zasluži, da vsa slovenska javnost pomaga pri reševanju tega vprašanja.

»Slovenec« najprej podaja obširno statistiko o zasebnih železnicah, kolikor je ta sploh mogoča, ker se žal ne vodijo dohodki in izdatki zasebnih železnic posebej, temveč skupno z onimi državnimi železnic. Zato je mogoče le približno presoditi rentabilnost zasebnih železnic in s tem tudi njih odkupno vrednost.

Vseh zasebnih železnic je v državi 2525,9 kilom., in sicer na področjih ravnateljstva v Beogradu 101,7 km, Zagrebu 927,2 km, Ljubljani 320,5 km, Subotici 1152,1 km in Sarajevu 24,4 km. Dolžina vseh železnic v državni eksploataciji je 9459 km in odpade torej na zasebne železnice 26,7%.

Kakor že omenjeno, ni mogoče natančno presoditi donosnosti zasebnih železnic in zato se v to vprašanje ne spuščamo. Ker pa je znano, da velja en kilometer nove železniške proge približno 1 milijon Din in ker so železnice v državni upravi ocenjene na 16 milijard Din, bi se moglo reči, da znaša vrednost zasebnih železnic najmanj 2 in pol milijardi Din ali samo onih v Sloveniji okoli 320 milijonov Din. Dejansko bi se morala ta vrednost oceniti še višje, ker lastniki teh železnic vsa potrebna leta niso prejeli nobenih obresti od svoje, v te železnice vložene glavnice.

Če bi država vrnila ta denar, bi mogla Slovenija z zasebnim denarjem zgraditi priključke na one privatne železnice, ki so zaradi pomanjkanja direktnih zvez s trgovskimi središči pasivne.

Tem utemeljenim izvajanjem »Slovenca« pa bi dodali še naslednje pripombe:

Zivimo v pravni državi, ki sloni na načelu nedotakljivosti zasebne lastnine. Celo pri izvedbi agrarne reforme se je to načelo docela upoštevalo in država je odvzela zemljo plačala in izdala v ta namen tudi begluške obveznice. To načelo mora veljati tudi za zasebne železnice in če je država te prevzela, potem jih mora tudi plačati. Ali izda tudi v ta namen posebne obveznice ali jih plača na drug način, je končno vseeno. Glavno je, da more imeti vsak državljan zavest in prepričanje, da je njegova lastnina nedotakljiva in da jo spoštuje tudi država. Zato je nujno, da država zasebne železnice odkupi, čeprav tudi po nekoliko nižji ceni od njih dejanske vrednosti.

To pa je država dolžna storiti tudi zaradi lastnih interesov. Jasno je, da država brez pomoči zasebne iniciative ne more izvesti vseh onih javnih del, ki so nujno potrebna in ki ne bodo dvignila le narodno premoženje, temveč tudi državne dohodke. Med temi javnimi deli so nove železniške zveze pač najvažnejše in kakor hitro se le za silo uredi razmere na našem denarnem trgu, bo morala država tudi z notranjimi posojili iskati denar za nove železnice. Jasno pa je, da ne bo mogel imeti njen apel pravega uspeha, če ljudje vidijo, da so tisti, ki so pred leti tvegali svoj denar za zasebne železnice, izgubili ves v ta namen izdani denar. Slaba izkušnja teh podjetnih ljudi bo plašila vse druge in zato bo apel za podpis posojila brez uspeha. Čisto drugačno pa bo razpoloženje ljudi, če vidijo, da država spoštuje pravice onih, ki so s svojim denarjem omogočili gradnjo zasebnih železnic, če vidijo ljudje, da dobe ti svoj denar nazaj. Ljudje bodo potem prepričani, da ne izgube svojega denarja, temveč da jim bo ohranjen in naj se zgodi karkoli. Apel na podpis posojila bo v tem primeru tudi uspešen.

Še nadaljnji kompromis bi bil mogoč. Celo na ta način bi bilo mogoče rešiti vprašanje odkupa zasebnih železnic, da bi se njih lastniki zavezali, da prejeti denar

uporabijo deloma ali v večji meri za finansiranje novih javnih del. Celo to bi bilo mogoče, da bi se v glavnem s kupnino za zasebne železnice v Sloveniji zgradila železniška zveza Slovenije z morjem.

Država bi tako dejansko le sebi izplačala kupnino, vsa dežela pa bi oživila od teh javnih del in vendar bi tudi lastniki zasebnih železnic prišli na svoj račun, čeprav na nekoliko reduciran način.

Poleg tega pa bi bila izpolnjena pravna obveznost države, kar bi dvignilo njen ugled in kar bi vsakemu njenemu apelu na pomoč državljanov dalo silen in učinkovit poudarek.

Nujno potrebno je zato, da naša javnost skrbi, da bo vprašanje naših zasebnih železnic kmalu in pravilno rešeno!

Proslava 25letnice trgovske nadaljevalne šole

Ze lani se je pripravljalo ljubljansko trgovstvo, da slovesno proslavi tri svoje pomembne jubileje: stoletnico trgovske reprezentance, stoletnico prve trgovske šole v Ljubljani in petindvajsetletnico slovenske gremijalne trgovsko-nadaljevalne šole. — Marsejska tragedija je slovesne proslave preprečila in trgovstvo se je spominjalo vseh treh jubilejev le v svojih stanovskih in strokovnih glasilih.

Leta 1881. je prešla ljubljanska trgovska šola, ki jo je tedaj vzdrževala Zbornica za trgovino, v roke ljubljanskega gremija. Šola je bila nastanjena pri Mahru, ki je bil tudi vodja šole. Vsi predmeti so se poučevali v nemščini in čeprav se je slovensko trgovstvo mnogo prizadevalo, da bi se uvedel na šoli pouk v slovenščini, so bila vsa ta prizadevanja zaman. Šele po septembrskih dogodkih, ki so dali tako mogočen razmah slovenski trgovini, je prišlo tudi v tem pogledu do izboljšanja in na prizadevanje takratnega ljubljanskega župana Ivana Hribarja ter predsednika Trgovskega gremija Ivana Kneza, se je preselila trgovska gremijalna šola na Ledino ter se je začel pouk v slovenščini.

Prvo šolsko leto slovenske gremijalne šole je bilo šolsko leto 1909/10. Vodja šole je bil zaslužni slovenski šolnik Jakob Dimnik, prvi učitelji na šoli pa Ivan Dimnik, Fran Gärtner, Anton Lenarčič, Janez Levec in Josip Vole. Šola je imela tri razrede ter 121 učencev. Poučevali so se na šoli v 7—8 tedenskih urah ti predmeti: nemščina, računstvo, knjigovodstvo, korespondenca, trgovsko in menično pravo, zemljepis in lepis. Prihodnje leto se je poučevalo še narodno gospodarstvo, finančna veda ter neobligatno telovadba pod vodstvom Sokola. Število učnih moči se je znatno povečalo ter je poučeval to leto na šoli tudi dr. Gregor Zerjav. Konec leta je bilo javno izpraševanje. V letu 1911/12. je narodno gospodarstvo odpadlo, mesto njega pa se je uvedla slovenščina. Uvedel se je tudi pripravljalni tečaj, ki se je prihodnje leto spremenil v razred. Do izbruhaja vojne je ostalo vse neizpremenjeno, nato se je pa uvedel 1. 1914/15. skrajšani pouk, 1. 1915/16. je bil pouk sploh ukinjen, nato pa je trajal skrajšani pouk 2—3 tedenskih ur do konca vojne.

Leta 1918/19 se je začel zopet normalen pouk, število učencev, ki je padlo že na 62, se je začelo polagoma dvigati in v šolskem letu 1920/21. so začele obiskovati šolo tudi vajenke ter je z njimi skupno število učencev naraslo na 181. Do leta 1922/23. se je zahtevala od učencev samo dovršena osnovna šola. Izkazalo pa se je, da zaradi pomanjkljive prednabrazbe zaostajajo učni uspehi in zato se je v tem letu zahtevala od učencev višja osnovna šola, kesneje pa trije razredi srednje šole ali dovršena meščanska šola. Ugoden učinek višje prednabrazbe učencev se je takoj pokazal tudi pri učnih uspehih. Do 1. 1924/25. je vodil šolo Jakob Dimnik, dne 1. IX. 1924 pa je prevzel vodstvo šole g. Rado Grum, ki vodi šolo še danes v največjo zadovoljnost ljubljanskih trgovcev. Učni uspehi, ki jih že vsa zadnja leta dosega trgovska nadaljevalna šola, dokazujejo njeno dobro organizacijo. Tako daje trgovska nadaljevalna šola naši trgovini strokovno naobrazen in narodno vzgojen naraščaj, ki bo mogel z uspehom nadaljevati svetle tradicije trgovstva.

V soboto, dne 18. maja proslavi trgovsko-nadaljevalna šola pod pokroviteljstvom

šolskega odbora Združenja trgovcev v Ljubljani 25-letni jubilej, odkar je šola v slovenskih rokah. V ta namen priredi šolski odbor s sodelovanjem pomladka Jadranske straže

v soboto, dne 18. maja ob 8. uri zvečer v dvorani Trgovskega doma

akademijo

s tem sporedom:

1. Pozdrayni nagovor predsed. šol. odbora, g. Albina Smrkolja,
2. Kratak historiat šole ob njeni 25 letnici, g. ravnatelj Rado Grum.
3. Spominska slika — 25 letni jubilej, od-

Navodila glede začasno vezanih dinarjev

Finančno ministrstvo je poslalo Udruženju bančnih in zavarovalnih podjetij v Novem Sadu obvestilo, da je Narodna banka določila glede vezanih dinarjev tole:

1. Da se plačevanje blagovnih obveznosti inozemstvu, in to po odobritvi Narodne banke za uvoz do 31. decembra 1931, za uvoz po 1. januarju 1932. pa s službenimi dokazili po čl. 3. pravilnika o reguliranju prometa z devizami in valutami, kolikor roki dospevajo, sme vršiti po pooblaščenih denarnih zavodih na način, ki sta ga predpisala ministrstvo in Narodna banka za poedine države;

2. da se uvozne in druge obveznosti inozemstvu ne smejo plačevati z dinarji na začasno vezani račun, razen v primerih privlačnega kliringa po navodilih Narodne banke;

3. da se morajo začasno vezane dinarske terjatve inozemcev iz klinirskih držav, ki so na računih pooblaščenih zavodov, takoj plačati na ustrezne bankine zbiralne račune;

4. terjatve iz neklirinskih držav se smejo v naslednjih treh mesecih uporabiti za izvoz blaga v upnikovo državo, iz katere je prišlo tudi blago, plačano s temi dinarji, toda le, ko se dobi dovolitev Narodne banke;

5. ako se začasno vezani dinarji za neklirinske države ne plačajo v enem mesecu, kakor tudi če se neklirinske terjatve ne uporabijo v treh mesecih za izvoz blaga, izgube svojstvo začasno vezanih dinarjev in postanejo »interni«.

S tem se ukinja, odnosno izpreminja odredba št. 115.400 od 26. septembra 1932; dalje je s tem ukinjena možnost poravnavanja terjatev inozemcev s polaganjem dinarjev na začasno vezani račun in se mora blago plačevati po navodilih Narodne banke, za neklirinske n. pr. z nabavo deviz, za klinirinske s plačilom na zbiralni račun, za države s posebnim sporazumom pa na pogojen način v smislu prejšnjih navodil. Samo za države zasebnega kliringa (Avstrijo, Madjarsko) se morejo še nadalje polagati dinarji na začasno vezani račun, kolikor uvoznik ne naroči, da se mu devize takoj nabavijo v zasebnem kliringu na borzi.

Praviloma za države z zbiralnim računom pri Narodni banki ne morejo imeti pooblaščenih zavodov začasno vezanih, klinirinskih, odnosno kompenzacijskih dinar-

kar je šola prešla v slovenske roke. — Izvajajo in predstavljajo učenci in učenke.

4. Moška telovadba.
5. Glasbeni točki: a) Večerni zvon, b) Savski valovi (valček). Kitara Prime.
6. Ženska telovadba.
7. Oj Doberdob — ritmično-simbolična scena s spremljevanjem kvarteta.

O d m o r.

8. Morje — prizor z deklamacijo.
9. Solopetje s spremljevanjem klavirja: a) Lepa si pomlad zelena, b) Spomlad' prav lušno je. Poje Jelka Štemberger.
10. Glasbena točka: Bückels: Concertino — pozavna, klavir.
11. Glasbena točka: Radi bi plesali — trio s spremljevanjem klavirja.
12. Ruski ples.

Razdelitev dobitkov srečolova. — Prosta zabava. Ronny Jazz.

Pobirala se ne bo nikaka vstopnina, pač pa prostovoljni prispevki za poučno ekskurzijo gojencev.

Nadejamo se, da bodo gospodje trgovci in prijatelji trgovstva v velikem številu obiskali akademijo in s tem dokazali trgovskemu naraščaju, da je solidarnost eno glavnih načel slovenskega trgovstva.

skih računov. Kolikor bi ti zavodi na dan objave navodil imeli take tuje terjatve, jih morajo najkasneje do 15. maja vplačati pri Narodni banki na ustreznih zbiralnih račun. To velja tudi za tuje dinarske terjatve nastale iz kliringa, ki pa še niso določeno uporabljene, kakor tudi za tuje terjatve po državnih bonih. — Ako se hranijo na ta dan pri pooblaščenih zavodih klinirinski dinarji kot zaloga za turistične akreditive, jih mora zavod prenesti na interni račun, ki ga bo vodil nadalje za klinirinske in turistične dinarje.

Kolikor bi zavodi na željo tujih upnikov ali sicer zadržali začasno vezane, klinirinske ali kompenzacijske dinarje iz klinirinskih držav, jih preneso na interni račun in predlože Narodni banki seznam z navedbo razloga. V bodoče ne smejo ti zavodi zadržati zneskov iz kliringa dalj ko mesec dni, turističnih pa ne dalj ko tri mesece, toda v tem primeru le z dovoljenjem Narodne banke.

Zčasno vezane terjatve iz neklirinskih in nepogodbenih držav ali če ni način določen z enostranskim aktom, se smejo uporabiti za izvoz blaga samo do 15. avgusta, blago za te se sme izvoziti samo v državo upnika in le izmed 40 predmetov, ki jih navaja posebna odločba fin. ministrstva; sicer se sme izvoziti šele na obrazloženo prošnjo z dovolitvijo Narodne banke. Kot država tujega upnika velja država, iz katere je blago, ki je bilo plačano v dinarjih na njegov račun. Torej se zneski ne morejo zato nalagati na račun nobenega upnika iz kake druge države.

Vsi zneski začasno vezanih dinarjev iz neklirinskih držav se morajo 15. julija prenesti na račun internih dinarjev določenih tujih upnikov. Za plačevanje brazilskega blaga pa ostanejo v veljavi došedanje odredbe.

Banovinska trošarina na vino in žganje ter grosisti

Banska uprava je sporočila Združenju trgovcev v Ljubljani, da je izdala pod št. VII. 5797/8 z dne 4. maja odlok, da se pobira banovinska trošarina od vina in žganja pri točilkah na debelo samo v primeru, če ti prodajajo vino ali žganje privatnikom. Trošarina se torej ne pobira, če prodajajo trgovcem ali točilkem na drobno.

Prof. Franjo Sič:

Knjigovodstva in šola

(Besede k reformi knjigovodstvenega pouka na viš. trg. šolah)

Nadaljevanje.

Z unifikacijo pouka v državi je sedaj izšel med drugimi nov pravilnik tudi za pouk v knjigovodstvu. Zal pa se ta nič ne razlikuje od onega, ki je bil v veljavi pred prej omenjeno anketo. Razumljivo je, da se moja reforma z njim ne ujema. Moja metoda tudi ni vseh onim, ki se strogo ravnajo po novem pravilniku, saj jim je to tudi najkomodnejše. Nikdo izmed teh pa se do sedaj še ni potrudil, da bi zadevo temeljito preštudiral in preudaril, so li ti novi pravilniki tudi res neoporečni, sakrosanctni.

Glede stare metode, po kateri so spisane sedanje učne knjige, razen ene možnosti, trdim še danes, da niso ne induktivnega in ne deduktivnega značaja, ker jim manjka bistvo melodičnih načel. Učitelj knjigovodstva po trgovskih knjigah, njih kolonah in sistemih brez razlage knjigovodstvenih načel ter zakonov, pomeni toliko kakor učiti glasbeni instrument po pesmi-ah brez glasbene teorije, ali študirati medicino po boleznih in kirurških instrumentih brez znanja anatomije. Prav zato ne moremo in ne smemo pričeti pouka v knjigovodstvu s sistemi in trgovskimi knjigami, marveč z osnovami in knjigovodskimi zakoni. Predavatelji in učitelji višjih trgovskih šol niso poklicani, da bi naučili dijake spoznavati le nekaj sistemov ali nekaj trgovskih knjig, njih naloga je, naučiti jih knjigovodstva v njegovem bistvu. Zastareli so torej nazori metodikov, ki pričenjajo knjigovodstveni pouk z razlago enostavnega knjigovodstva. To knjigovodstvo je le sistem, kol je mnogo drugih, ni pa enostavno zato, ker se tako imenuje. Pri tem sistemu uporabljamo le na prav poseben način okrajšana pravila DOPIKE, ki pa jih more pravilno razumeti le oni učenec, ki DOPIKO dobro pozna; pod besedo DOPIKA nikakor ne moremo razumeti sistem italijanskega knjigovodstva ali italijanskega razširjenega, marveč zakon knjigovodstva obče. Zakon dopike je aksiom o uteži in protiteži, t. j. o postavkah in protipostavkah.

Pri enostavnem knjigovodstvu pa so povečini protipostavke izpuščene ali pa skrite v posebnem knjiženju. Kdor pozna načela dopike, tudi razume, katere protipostavke so izpuščene, kdaj in zakaj. Z enostavnim knjigovodstvom izgubljamo v širši šoli po nepotrebnem le čas enega ali celo dveh semestrov. Ostali sistemi in forme so nam potem težje razumljivi, ker hočemo povsod nehoje aplicirati pravila enostavnega knjigovodstva na druge sisteme, ki so mnogo bliže »DOPIKI«, kol pa je enostavno knjigovodstvo. Znanje enostavnega knjigovodstva nam je tedaj le ovira za resen študij knjigovodstva obče. Učencu, ki pozna zakon in pravila dopike ter nekaj dopičnih knjigovodskih sistemov, bo enostavno knjigovodstvo razumljivo samo ob sebi, ker ima z njim za razumevanje že pravo in znanstveno bazo.

Nekateri strokovnjaki so bili že zdavnaj mnenja, pričeli knjigovodstveni pouk z dopiko. Zahtevali so, naj se prične pouk z dvostavnim knjigovodstvom (italijanskim), in to s sistemom (po Hügliju: »s formo«) ameriškega knjigovodstva. Toda to načelo ne more biti pravilno, ker je tako zvano knjigovodstvo — dvostavno (dopika imenovano) le sistem, kakor je mnogo drugih in tako tudi ameriško knjigovodstvo. Sistemi knjigovodstva niso njega zakoni, zato je treba pričeti z načelnimi pravili, torej pri čisti dopiki. Treba je razlage o principu knjigovodstva v splošnem, in to imenujemo DOPIKO. V koliko pa je dopika razvidna iz posameznih sistemov, ki so zelo različni, zavisi od načina njih gradbe. Pri nekaterih sistemih je dopika takoj jasna in jo moremo razumeti pri vsaki vknjižbi, pri nekaterih pa je zakrita in jo izslediti le oni, ki pozna dopična načela do dobra.

Sistemov in form knjigovodstva pa je toliko, kolikor je firm in raznolikih podjetij. Vsak hip pa se v trgovinski praksi porajajo zopet novi praktičnejši sistemi in nove forme, ki so za to ali ono podjetje bolj prikladni. Ako bi hotel učiti knjigovodstvo po sistemih, bi ne prišli nikdar do konca, ker bi bilo za vsak sistem treba specialnega sludija. Opazovali nov sistem z lastnim kriterijem in razumeli organizatorično tendenco izumitelja, pa more le

oni, ki se je učil knjigovodstva po pravilni metodi, zgrajeni na znanstveni podlagi. Napačno je torej podajati učencu le to, kar vidimo v praksi pri raznih trgovcih ter ga nalo od tod navajati na empirična pravila, preden mu je bil razložen princip splošnega knjigovodstva. Kar vidimo v praksi, ni vedno vse najboljše. Pogosto vidimo slabe aplikacije sistemov in tako individualizirane forme knjigovodstva, da bi njih razlaga v šoli zakrila princip DOPIKE popolnoma. Knjigovodstvo pa vendar ni tako težko, da bi se ga ne mogel naučiti učenec, ki ima za to študij veselje in ljubezen. Potrebna je le pravilna metoda. Izmed, recimo, štiridesetih učencev v razredu ne sme biti le kakih deset, ki so v knjigovodstvu dobri, ampak sme biti le kakih pet slabih, ostalim pa mora biti ta predmet jasna zadeva.

Dosedanje metode zahlevajo, da se prične pouk v tej disciplini s poznavanjem trgovskih knjig. Izraz »knjigovodstvo« je sicer res izveden iz besede »knjiga«, toda s tem ni rečeno, da so baš trgovske knjige najvažnejši in absolutno bistveni ter najlažji deli knjigovodstva. Knjige so tu le sekundarnega pomena, so sicer važen, toda ne glavni in bistveni del knjigovodstva. Vsako podjetje si določi in uredi knjige po svoji potrebi. Nekateri knjige so urejene tako, da je njih leva stran določena le za debetne ali pa tudi le za kreditne postavke. Taka uredba se približuje zahtevam kameralnega sistema. Druge zopet imajo posamične stolpce, postavljene v prav posebnem redu, toda povsem drugačnem, kakor jih je učenec spoznal v šoli. Nekateri zopet so paginirane, druge folirane. V novejšem času pa sploh ne rabimo knjig, in knjižimo na posebne karte (kartoteke). Te karte pa so odvisne od oblike žurnala in se razlikujejo med seboj v marsičem. Razvidno je torej, da za podajanje principa knjigovodstva nimajo oblike knjige nikake važnosti. Zastarela je torej metoda, ki zahteva, naj se prične pouk n. pr. z blagajniško knjigo in nje obliko, ali s saldakonli, skontri ali z žurnali in primanolami ter njih oblikami. Oblika knjig je v pouku knjigovodstva popolnoma postranska stvar, važni so le konli v bistvu, kontacije in končni načrt. Pouk knjigovodstva z naštevanjem trgovskih knjig je skrajni primitivizem, ki bi veljal kvečjemu le tam, kjer naj se vzgajajo trgovski uslužbenci nižjih kategorij kakor: skladiščniki, saldakonli, mali detajlisti na kmelih (branjevci) in morda tudi fakturisti. Nikakor pa ni uporabna ta metoda pri učencih višjih in visokih šol, ki naj postanejo samostojni bilancisti, organizatorji in strokovnjaki z lastnim kriterijem. (Dolge prih.)

Otvoritev Zagrebskega Zbora

V soboto, dne 11. t. m. se odpravi v Zagrebu XXIII. pomladanski vzorčni velesejem, v čigar okviru se priredi prvi propagandni ribarski sejem pod geslom »Naša jadranska in sladkovodna riba kot ljudska hrana in izvozno blago«. Nadalje bodo v okviru Zagrebskega Zbora: **oficijalna francoska kolektivna razstava, XII. salon avtomobilov**, sejem letnega in sportnega blaga, kmetijskih strojev in potrebščin ter končno razstava Rdečega križa o brambi pred zračnimi napadi.

V ponedeljek, dne 13. t. m. predava ob pol 7. zvečer v Zbornici za trgovino in industrijo podpredsednik Mednarodnega odbora za zamenjavo v Parizu g. R. Alterman o potrebi pospeševanja mednarodne zamenjave blaga. V torek bodo ribarske konference v bivši sabornici, in sicer od 9. in ob 16., v sredo ob 9. pa o sladkovodnem ribarstvu.

Za vse obiskovalce Zagrebskega Zbora je dovoljena na železnih polovničnih voznih. Potne legitimacije je treba nabaviti pred potovanjem. Dobivajo se v vseh potniških uradih in na železniških postajah.

Že v 24 urah

harva, plesira in komično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, sušil, monga in lika domače perilo tovarna JOS. REICH Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8 Telefon št. 22-72.

Obrtniško razstavo

bi lahko imenovali del velesejma, če bi združili vse obrtnike — razstavljalce, ki so sicer nameščeni radi boljšega pregleda po strokah in blagovnih skupinah v raznih paviljonih. Poleg pregleda naše industrijske produkcije nudi baš ljubljanski velesejem čim popolnejšo sliko obrtniške delavnosti v naši banovini, seveda onih obrtniških panog, ki izdelujejo blago, zmožno za kupčevanje na velesejmu ali razstavi. **Letošnji velesejem od 1. do 11. junija** bo posebno bogato založen z obrtniški izdelki. — Saj bo zastopanih samo pohljstvenih mizarjev 32, nadalje tapetniki, žimarji in ščetarji, pečarji, kovinarji, kolarji, pletarji, krznarji, čevljarji, mesarji in prekajevalci, itd. — Zlasti številno je zastopan naš obrt oblačilne stroke na modnih revijah, ki bodo vsak dan na velesejmu v paviljonu »K« (prijavljenih je 70 obrtnic in obrtnikov). Prezreti tudi ne gre hvalevrednega podpiranja našega malega obrta, ki se bori z vsakojakimi težavami, po Uradu za pospeševanje obrti banske uprave. V skupnem oddelku razstavi približno 40 obrtnikov. Če seštejemo vse te številke, ni ljubljanski velesejem samo industrijska, marveč tudi **velepomenbna obrtniška razstava**.

Konferenca Sveta Balkanskega sporazuma

se je začela v petek pod predsedstvom Titulesca v Bukarešti. Poleg raznih političnih vprašanj, kakor podonavski pakt, oboroževalne zahteve Madjarske itd. bo razpravljala konferenca tudi o teh gospodarskih vprašanjih:

1. Izvajanje trgovinske politike, ki bi omogočila čim večjo izmenjavo blaga med državami Balkanskega sporazuma. V ta namen naj bi si države dovolile medsebojne ugodnosti.
2. Vprašanje rečnega, pomorskega, železniškega, zračnega in poštnega prometa.
3. Ukrepi za povečanje turističnega prometa med državami Balkanskega sporazuma.
4. Ustanovitev skupnega denarnega zavoda, ki naj bi finansiral izvoz proizvodov, za katere bi bil sklenjen poseben sporazum.

Dvojna številka »Trgovskega tovariša«

Izšla je 3./4. številka »Trgovskega tovariša«, ki zopet prinaša obilo zanimivega in dobro obdelanega gradiva, poleg mnogih in važnih statističnih in drugih informacij iz gospodarskega življenja.

Serijski članek odpravlja članek dr. Andrejke: »Doneski k preselitvenemu problemu ljubljanskega trgovstva«. Z največjo vestnostjo je zbrano v članku ogromno gradiva o nastanku ljubljanskih trgovskih rodbin. — O aktualnem vprašanju devalvacije razpravlja dr. Stanko Jug ter jasno poroča o devalvacijah, ki so jih izvedle posamezne države. — Spominu zvestega sotrudnika »T. T.« dr. Böhm je posvečen njegov posmrtni članek »Morska obala«. — Dr. Šarabon nadaljuje svoj poučni in zanimivi članek »Denar, zlato in srebro«. — V članku »Nove zmešnjave v svetovnem gospodarstvu ter v gospodarstvu doma« podaja g. D. Potočnik izčrpen in objektivni pregled o vseh zadnjih najvažnejših dogodkih v gospodarskem življenju. — Serijsko članek zaključuje z bogatimi statističnim materialom podprti članek g. Z.: »Nekaj števil iz svetovnega gospodarstva.« — Listek je v novi dvojni številki »T. T.« izredno bogat ter prinaša številne statistične podatke o konkurzi, svetovni trgovini, indeksu cen, bilancah bank itd. — Številko zaključujejo Društvene vesti »Merkurja«, v katerih sta najprej po pravici ocenjeni šestdesetletnici trgovca Fr. Kovača in načelnika dr. Marna, nato pa je objavljeno poročilo III. redne odboro seje društva »Merkur«.

Kakor vse prejšnje, tako je tudi najnovejša številka »Trg. Tovariša« na izredni višini in treba izreči uredniku Josipu Kavčiču vse priznanje.

Trgovci, naročajte se in čitajte »Trgovskega tovariša«, edino našo gospodarsko revijo! — Naroča se pri Trg. dr. »Merkur« in velja za vse leto le 36 Din!

Opozorilo izvoznikom

Naši izvozniki se opozarjajo, da je prenehala poslovati agenturna firma: American Yugoslav Trading Co., New York 305 Broadway. Natančnejše informacije se dobe pri Zbornici za TOI v Ljubljani.

Politične vesti

Ministrski predsednik Jevtić, ki je bil ob svojem prihodu v Bukarešto posebno toplo sprejet, je takoj po svojem prihodu sprejel novinarje in jim dal krajšo izjavo o pomenu Balkanske zveze. V izjavi je poudaril, da skupnost interesov Balkanske zveze stalno raste, obenem pa tudi njen mednarodni pomen. Podobno izjavo je dal tudi turški zunanji minister.

Kemal Atatürk je dejal, da je nastala Balkanska zveza iz želje, da bi Balkan prenehal biti ognjišče mednarodnih sporov. V teku enega leta je postala Balkanska zveza vpliven činitelj mednarodnega miru.

Svečana proslava rumunskega državnega praznika 10. maja je bila hkratu najlepši uvod v zasedanje sveta Balkanske zveze. Rumunski dnevniki so prinesli v svečanih izdajah poleg slike kralja Karla slike vseh zunanjih ministrov Balkanske zveze. V paradi je sodelovalo nad 300 tisoč ljudi.

Vse bivše grške opozicijske stranke so se združile v zvezo »Zedinjena republikanska opozicija«.

Zunanji ministri držav Male antante se ne bodo sesali z Mussolinijem pred podonavsko konferenco, ker ni več dovolj časa. Uvodna pogajanja bodo po redni diplomatski poti.

Italija je **oficijalno sporočila francoski vladi**, da se bo začela z državami Male antante direktno pogajati zaradi sklenitve podonavskega pakta.

Laval se bo na poti v Moskvo ustavil v Varšavi, kjer bo skušal doseči, da se sklenejo med Poljsko in Rusijo, ter med Poljsko in Češkoslovaško ter Rumunijo podobni pakti, kakor je francosko-ruski pakt. Obenem bo skušal razpršiti poljske pomisleke proti francosko-ruskemu paktu.

Angleška vlada bi, kakor je izjavil zunanji minister Simon, v primeru, da bi Nemčija kršila določila o demilitarizirani coni v Porenju, strogo izpolnila svoje obveznosti iz Locarnske pogodbe.

Nemčija je baje že sporočila angleški vladi, da zahteva nazaj svoje nekdanje kolonije. Zunanji minister Simon je baje pripravljen pogajati se o tej nemški zahtevi, a so konservativci odločno proti vsaki odslopilni nemških kolonij.

Angleško letalsko ministrstvo je naročilo vsem tvornicam, ki izdelujejo letala, da čim preje dovrše prejeta naročila, da bodo mogle pričeti z izvrševanjem novih naročil.

Abesinski cesar je izjavil, da bo prisiljen odrediti splošno mobilizacijo, ker Abesinija ne more in tudi ne bo dopustila, da bi prišlo do nekakšne »neuradne vojne«, kakor je bila med Japonsko in Kitajsko zaradi Mandžurije.

Italijanski listi na široko pišejo o abesinskem oboroževanju ter pripravljajo svoje bralce, da bodo potrebni še nadaljnji mobilizacijski ukrepi Italije. Po italijanskih vesteh imajo Abesinci že 900.000 pušk, 300 težkih topov in 1600 najmodernejših strojin.

Avstrijski kancelar Sušnik je odpotoval za šest dni v Italijo, kjer bo imel več konferenc z Mussolinijem. Kakor se zadržuje, je Mussolini odklonil zahtevo avstrijske vlade, da se dovoli povratek Habsburžanov, hajmverovci pa so proti uvedbi splošne vojaške dolžnosti, ker se boje, da bi bilo med rekruti preveč socialistov in hilerjevcev.

Poljska vlada je izdala nov volilni zakon, po katerem se zniža število poslancev od 444 na 200. Poslance volijo posebni odbori gospodarskih, samoupravnih in socialnih organizacij, od katerih izbere vlada polovico kot kandidate. Število volilnih okrožij se zviša na 100 in voli vsako okrožje dva poslanca.

Aktivno pravico v novi poljski senat bodo imeli v bodoče samo civilni ali vojaški odlikovanci ter člani samoupravnih zborov ter gospodarskih ali socialnih ustanov.

Novi španski vladi je izrekel po prečitanih njene deklaracije, v kateri napoveduje nov občinski volilni red, novo ustavo za Katalonijo in priletnitev še drugih skupin v vlado, španski parlament zaupnico s 189 proti 22 glasovom.

Z 78.000 proti 55.000 glasovom je prebivalstvo Curiha odklonilo zakonski načrt o nolanjem redu, ki bi dal vladi večje pravice pri obrambi demokracije. Proti načrtu so složno glasovali socialni demokrati, komunisti in hilerjevci.

Francija demantira sklenitev posebnega tajnega pakta z Rusijo, ki naj bi bil dodan objavljeni pogodbi.

Denarstvo

Narodna banka Turčije v l. 1934.

Zlata podloga banke se je povečala v l. 1934 od 24,3 na 27,5 milijona turških lir. Oblok bankovcev je narasel od 146,8 na 158,2 milijona turških lir. Kritje se je zvišalo od 15,8 na 17,8%. Blagajniški zapisniki, ki v glavnem služijo za kritje, so se zmanjšali od 152 na 149 milijonov. Obrestna mera je znašala vse leto 5%. Čisti dobiček je znašal 1,5, l. 1933 le 1,3 milijona turških lir. Izplačana bo 6 odstotna dividenda.

*

Upravni odbor beogradske borze je na zahtevo finančnega ministra sklenil, da se uvede kotiranje 7% mednarodnega stabilizacijskega posojila v zlatu kraljevine Jugoslavije na borzi v višini 62.776.000 francoskih frankov. V to vsoto je vstet tudi oni del čsl. posojila, ki je bil naknadno odstopljen jugoslovanskim podpisnikom posojila. Obresti obveznic jugoslovanske tranše se izplačujejo doma v Jugoslaviji v dinarjih.

Jugoslavenska banka v Zagrebu izkazuje za l. 1933 29.109 Din, za l. 1934 pa 682.677 Din čistega dobička.

Mesina hranilnica v Radovljici izkazuje v svojem letnem poročilu nazadovanje vlog od 32,3 na 29 milijonov Din. Posojila kmetovalcem so se dvignila od 3,2 na 4,4, dočim so nazadovala hipotekarna posojila od 9,9 na 7,9, občinska od 7,94 na 7,06 in po tekočem računu od 6,7 na 4,6 milijona Din. Po dotaciji pokojninskega fonda v višini 100.000 Din znaša ves čisti dobiček 28.032 Din.

Spekulacija proti poljskemu zlotu se opaja v Gdanjsku, kjer je bila te dni razširjena govorica o znižanju poljske valute in so se menjale velike količine zlota za angleške funte. Poljaki označujejo te govorice kot borzni manevar in spletke spekulativcev, ki zbog goldinarjevega padca ne morejo drugače popraviti svojih izgub.

Zlata podloga belgijske Narodne banke se je po izkazu z dne 2. maja povečala za 194 milijonov frankov na 1850 milijonov.

Proška mesna zavarovalnica je lani darovala iz svojega poslovnega dobička 11,5 milijonov Kč za razne kulturne, socialne in dobrodelne namene. Vendar je dobro, če obstoje tudi samoupravne zavarovalnice, kar pa je menda pri nas čisto neizvedljivo.

16.708 šušmarjev na področju beogradske obrtnice zbornice

Beogradska obrtna zbornica navaja v svojem poročilu, da je bilo lani na njenem področju 32.659 obrtnikov ter nič manj ko 16.708 šušmarjev. Večinoma so to izučeni pomočniki, pa tudi mojstri, ki so odjavili svoj obrt. So to torej nepravni šušmarji, ki jih v mnogem sili beda, da šušmarijo in da delajo brez obrtnega lista. Poročilo zbornice omenja s priznanjem, da so oblasti v zadnjem času bolj odločno preganjale šušmarstvo in da je bilo v nekaterih krajih uspešno rešenih tudi 95% vseh ovadb. Največ šušmarjev je v Moravski banovini.

Prijave za preselitev obrtnih obratov

Ministrstvo za trgovino in industrijo je poslalo gospodarskim organizacijam okolišnic tele vsebine: Lastniki obratov po paragrafu 3 odst. 1. zakona o obrtnih morajo preselitev svojega obrata na področju iste splošne upravne oblasti v predpisanim roku prijaviti le splošni upravni oblasti, ki o tem ne izda nobenega sklepa, marveč izpremembo le zabeleži v svoj register. Šele na zahtevo stranke izda splošna upravna oblast predpisno taksirano potrdilo o tej izpremembi. To pojasnilo je ministrstvo za trgovino in industrijo izdalo zaradi tega, ker so neke upravne oblasti pobrale od lastnikov obratov poleg 5dinarske takse za prijavo še 20 Din za sklep.

Službeni list

kralj. banske uprave Dravske banovine 38. kos, z dne 11. maja, objavlja: Odločbo o izpremembi pravilnika o osrednjem pokojninskem skladu igralskega osebja. — Pojasnilo za državne in samoupravne ustanove glede odkupnine za osebno delo. — Razglas banske uprave o razporedu plemenskih sejmov za selekcionirano govedo. Objave o pobiranju občinskih davščin. — Oklice sodišč, razglase oblasti in razne objave.

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

Posredno poročilo trgovskega lista

Devizno tržišče

Tendenca stalna.

Promet Din 7.096.000.—

Tekoči borzni teden je očitoval zlasti na ponedeljkovem in petkovem borznem sestanku zelo povečano živahnost v deviznih kupčijah, saj so bili baš na ta dva borzna dneva perfekturirani največji zaključki v devizah London, Dunaj, Pariz, Curih in Trst.

V primeri s preteklim borznim tednom, ki je zaključil s skupnim deviznim prometom 3567 tisoč dinarjev, je v tem tednu porasel devizni promet za nič manj ko 3529 tisoč dinarjev. Največji porast izkazuje deviza London, katere je bilo tokrat nabavljeno za 2079 tisoč dinarjev več nego v minulem tednu. Poleg Londona je povečal devizni promet tudi Newyork (za 651 tisoč dinarjev), Pariz (za 751 tisoč dinarjev), Curih (za 821 tisoč dinarjev), Trst (za 343 tisoč dinarjev) in Amsterdam (za 67 tisoč dinarjev). Nazadoval pa je devizni promet v avstrijskih šilingih za 231 tisoč dinarjev, dočim v Bruslju in Madridu to pot sploh ni bilo zaključkov in prav tako v bonih grške Narodne banke.

Devize: Amsterdam v tekočem tednu 119, minuli teden (vse v tisočih Din) 52, Brisel —, (25), Curih 989, (168), Din. deviza 241, (250) avstr. priv. kliring, Dunaj 1.107, (1.338) avstr. priv. kliring, London 2.546, (467) inkl. privatni klir., Madrid —, (732) inkl. privatni klir., New York 821, (170), Oslo 6, (—), Pariz 821, (70), Trst 546, (203), Solun —, (92) boni.

Naša Narodna banka je posredovala v Parizu (za Din 50.000.—), Curihu (za dinarjev 50.000.—) in v Amsterdamu (za Din 25.000.—).

Na poedinah borznih sestankih tekočega borznega tedna je bil dosežen ta-le dnevni devizni promet (vse v tisočih dinarjev):

V ponedeljek, dne 6. maja 1935 — 2.922; v torek, dne 7. maja 1935 — 1.258; v sredo, dne 8. maja 1935 — 486; v četrtek, dne 9. maja 1935 — 815; v petek, dne 10. maja 1935 — 2115.

Ves tekoči teden so v privatnem kliringu beležili edino avstrijski šilingi in sicer na bazi Din 8'80 — Din 8'90.

Od ponedeljka 6. t. m. na včeraj se je okrepil tečaj Amsterdam (+4'99), Londona (+0'64), Newyorka (+7'11) in Prage (+0'07), medtem ko so vse ostale de-

čajno nazadovanje državnih vrednot za en poen pri 7% investicijskem posojilu, 8% Blairu in vojni škodi, dalje za 1'5 poena pri 7% Blairu, dočim je popustil tečaj agrarnih obveznic za 2'5 poena v povpraševanju in za 1'5 poena v ponudbi. Edini Saligmanov blagovni tečaj se je tekom tedna dvignil za eno točko.

Žitno tržišče

Tendenca neizpremenjena stalna.

V tem tednu sta bila zaključena le dva vagona koruze in en vagon pšenice. Cene so ostale popolnoma nespremenjene.

Žito:

(Cena za 100 kg franko vagon nakladalna postaja.)

Koruzna:	Din	Din
prekomerno suha, s kvaliteto garancijo, franko vagon bačka postaja, plačljivo proti duplikatu	71—	73—
prekomerno suha, s kvaliteto garancijo, franko vagon banatska postaja, plačljivo proti duplikatu	70—	72—
bela, prekomerno suha, za mletov sposobna, s kvaliteto garancijo, franko vagon bačka post., plačljivo proti duplikatu	71—	73—

Oves: zdrav, suh, rešetan, franko vagon slavonska postaja, plačljivo proti duplikatu 97— 99—

Pšenica: zdrava, suha, rešetana, 78 kg, 2%, fr. vagon bačka postaja, plačljivo proti duplikatu 127— 129—

Mlevski izdelki:

Moka:		
pšenična Og, banatska postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	200—	220—
pšenična Og, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	200—	220—
pšenična 2, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	180—	200—
pšenična 5, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	160—	180—
Otrobi:		
pšenični, debeli, v egal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon bačka postaja	95—	100—

Lesno tržišče

Tendenca še vedno neizpremenjena mlačna

Zaključki za mehak rezan les iz meseca februarja in marca se šele sedaj perfekturirajo. Blago se je večji del že odpremil,

Dokler zaloga traja

RAZSTAVA

dobro ohranjenih rabljenih

avtomobilov vseh znamk in vseh modelov

„DESA“, Ljubljana

Tyrševa cesta 24 Telefon 22-92

Ugodne cene!

Sprejema tudi vložne knjižice

vize včeraj notirale nespremenjeno, t. j. ob ponedeljkovih tečajih.

	6. maja 1935	10. maja 1935
	S prim. Narodne banke	S prim. Narodne banke
Povpr. Ponudba	Povpr. Ponudba	Povpr. Ponudba
Din	Din	Din
Amsterdam	2967'15	2981'75
Berlin	1756'08	1769'95
Bruselj	742'49	747'56
Curih	1421'01	1428'08
London	212'15	214'20
Newyork	4355'43	4391'74
Pariz	289'60	291'03
Praga	183'20	184'30
Trst	361'35	364'43

Efektno tržišče

Tendenca mlačna.

Na efektivnem tržišču ni omeniti nobenih bistvenih izprememb. Notice industrijskih in bančnih papirjev so povsem izostale, razen delnic Trboveljske premogokopne družbe, ki so bile 10. t. m. zaključene po Din 120.— ex coupon 1934. V državnih efektih tudi tokrat ni bilo prometa. Notice od 6. in 10. t. m. pa so bile naslednje: 6. maja 1935: Investicijsko pos. 77—78, 8% Blair 77—79, 7% Blair 67'5—68'5, Seligman 71—72, Agrarne obv. 47'5—48'5, Begluške obv. 65—66, Vojna škoda 371—374 Din.

10. maja 1935: Investicijsko pos. 76—79, 8% Blair 76—78, 7% Blair 66—67, Seligman 71—73, Agrarne obv. 45—47, Begluške obv. 65—66, Vojna škoda 370—373 Din. Gornja razpredelnica nam predločuje te-

deloma pa se odpošlje v prihodnjih dneh. Novih naročil zdaj ni in jih trenutno tudi ni pričakovati. Govorice o izboljšanju našega izvoza niso osnovane, ker je že pokrita povečana potreba za izvoz v kolonije. Vsekakor so povsem neutemeljena tudi pričakovanja glede izboljšanja cen, saj so zadnje dni cene celo malenkostno popustile. Tudi če bi se res rabila še kaka večja partija lesa (govori se o 28.000 m³), cene ne bodo tako visoke kakor pri zadnji partiji, ki je bila zelo nujna in se je blago v naglici potrebovalo.

V hrastovini se iščejo le malenkosti, dočim bukovina stalno zastaja. V tramih se kupujejo le tanjše dimenzije. Tramov debelejših dimenzij zlasti bordonalov pa ni mogoče plasirati. Važno je omeniti, da se zdaj iščejo drva za Sušak in sicer v večjih količinah, žal pa Slovenija zbog previsokih železniških tarif ne pride v poštev za izvoz preko Sušaka.

SLOVENIA-TRANSPORT
LJUBLJANA - TELEFON 27-18

PREVOZI

vsake vrste blaga — krajevni, medkrajevni prevozi — abiranje robe — preselitve s pehištvimi vozovi v tu- in inozemstvo. — Informacije brezplačno.

Naš pravi domači izdelek!

Zunanja trgovina

Zunanja trgovina Albanije

Po objavljenih podatkih je bila v preteklem letu albanska trgovinska bilanca pasivna za nad 8 milijonov zlatih frankov. Med uvoznici so bile na prvih mestih po vrednosti uvoza (vse v milijonih zlatih frankov): Italija s 4'3, Japonska 1'44, Anglija 1'13, Jugoslavija 0'8, Amerika 0'7, Češkoslovaška 0'68, Nemčija 0'64, Grška 0'63, Avstrija 0'43, Belgija 0'4, Madjarska 0'39, Francija 0'36, Brazilija 0'16. Devet ostalih držav uvoznice je udeleženi le z neznatnimi zneski.

Izvažala pa je Albanija blago v 11 držav, največ v Italijo z 2'7, Grško 0'88, Ameriko 0'4, Jugoslavijo 0'2.

Zboljšanje nemške trgovinske bilance

Marca meseca je imela Nemčija prvič po lanskem novembru spet aktivno trgovinsko bilanco, in sicer za 12 milijonov RM. Izboljšal se je zlasti izvoz industrijskih izdelkov po vrednosti za 56 milijonov v primeri s februarjem, a je še za 23 milijonov manjši ko lani. Uvoz je padel za 6 milijonov, v primeri z lanskim marcem pa za 85 milijonov. Kljub temu pa je uvoz živil ostal enak in je uvoz sirovin, narasel za 3 milijone, proti lanskemu manjši le še za 33 milijonov. To izboljšanje je posledica novih trgovinskih pogodb in povrnitve sarskega ozemlja, ki je v Nemčijo več izvažalo, kakor prejemale od nje, razen tega pa je prineslo še lepe številke k izvozu. Občutiti pa je, da Francija trajno zmanjšuje svoj uvoz iz te dežele, tako je pred kratkim uvedla kvote za kredo in cement — glavna predmeta v tem prometu.

*

Promet tržškega pristanišča se je v letošnjih prvih treh mesecih dvignil za nad 300 tisoč q. Pomorski dovoz je znašal 4'449 milijona q in je bil za 16 tisoč q manjši ko lani v istem času, povečal pa se je dovoz po železnici za 140 tisoč q na 1'88 milijona. Natovorjena količina se je pa po obeh poteh povečala, skupaj od 3'546 na 3'746 milijonov centov.

Rumunija je dovolila izvoz žitaric. S kraljevskim odlokom z dne 16. aprila se ukinja izvozna prepoved in se smejo odtelet izvažati iz Rumunije vsa žita in njihovi derivati.

Češkoslovaška je sklenila pogodbo za nakup grškega tobaka, ki določa, da mora češkoslovaški monopol kupiti v Grčiji letos 1'1 milijona kg tobaka v vrednosti 4'5 milijona kron.

Dobave-licitacije

Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 15. maja ponudbe o dobavi razne železnine.

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 16. maja ponudbe o dobavi orodja, telefonskih aparatov, električnih zvoncev in aparatov.

Direkcija drž. rudnika Vrtnik sprejema do 16. maja ponudbe o dobavi brusnih kamnov, orodja, bukovega oglja, jeklenih vrvij; do 23. maja o dobavi lesa, žičnikov, žarnic in električnega materiala.

Staro jeklo in železo se proda na ofertni licitaciji dne 4. junija pri 1. oddelku Vojno-tehničnega zavoda v Sarajevu.

Razvoj bolgarskega gospodarstva

Velika prodaja lanskim in starih zalog bolgarskega tobaka domačemu monopolu in inozemstvu (Nemčiji, Avstriji in Češkoslovaški) je ugodno vplivala na producente, ki so zato povečali posevno ploščino in je bila vlada prisiljena uvesti omejitve, da ne bi prevelika proizvodnja letos preveč znižala cene. Povečati se sme posev le za 20%. V primeri z lanko produkcijo bi torej s poviškom pridelala Bolgarska 24 milijonov kg tobaka in bo lahko izvozila do 20 milijonov kg.

Monopol je v Bolgariji tudi trgovina koprje in nakupuje samo Zemljodelska kooperativna banka. Določeni so kontingenti za posamezne okraje, tako da bi letos skupno pridelali nekaj nad en milijon kg na 1500 hektarih, večino okraj Tatar Pazar-džik (1010 ha). Močno pa želi vlada povečati letos pridelok lanu za olje in platno. Za bljno seme se poveča ploščina zlasti v okrajih Burgasa in Stare Zagore, za vlakno pa v plovdivskem in sofijskem.

Primanjkuje pa v Bolgariji živinske krme in se zaradi tega letos propagira večje pridobivanje travnatih biljk. Država deli seme po znižanih cenah.

Za izvoz solnčnega semena je uvedena letos povišana kontrola in analiza, da se onemogoči izvoz defektnega blaga. Za izvoz je potrebna tudi večja produkcija medu. V čebelarstvu je investiranega nad 450 milijonov levov kapitala (350 tisoč panjev), ki se obrestuje 20%. Pridelatek celotno letno na 3 milijone kg, kar je pa zbog dobre kakovosti in potreb tujega tržišča znatno premalo, porabi se večina doma, toda upati je, da se kmalu doseže tudi izvoz. Mlečna produkcija je organizirana večinoma v zadrugah. Liter mleka velja 3 do 4 leve, kg sira 14—16 levov. Izvoz kaškavalja je kljub izvoznim premijam zelo majhen in ostajajo velike zaloge. Mesečno se izvaža okrog 10 tisoč kg sira in 73 tisoč kilogramov kaškavalja.

Avstrijsko gospodarstvo

Predstavniki Društva narodov v Avstriji Rost van Tonningen ugotavlja v svojem poročilu o prvem četrtletju avstrijskega gospodarstva, da se položaj trajno boljša že 18 mesecev. Redni proračun bo najbrže imel končni deficit 116, izredni pa 110 milijonov šilingov. Zaradi izredne likvidnosti na denarnem trgu je vlada lahko prodala državne založnice. Proračun je v prvem četrtletju za 19 milijonov nižji ko lani.

Po konverziji posojila iz 1. 1923. je postalo odplačilo za 20 milijonov manjše, izdatki za obrambo so se povečali za 5 in pol milijona, za pomožne čete pa za 7 milijonov zmanjšali. Državni dohodki so ostali neizpremenjeni, davki so dali več, carine in tobak pa manj. Pri kovanju srebrnega in bakrenega denarja ima vlada nad 10 milijonov dobička v 4 mesecih. Železniški proračun je po lanskem 70 milijon-skem deficitu še neugoden, povečal pa se je izvozni promet za 11%. Trgovinski deficit se je znižal v vsem lanskem letu od 373 na 291 milijonov šilingov ali za 22%.

Štiriletnica madjarske vlade

Ministrski predsednik Gömbös je na konferenci unionistične vladne stranke podal temeljna načela madjarske štiriletke. Izdelal se bo zakonski načrt o osemurnem delavniku in minimalnih mezdah. Konkurenca državnih podjetij z zasebno industrijo se bo čisto odpravila. Pospeševala se bo zunanja trgovina ter se bodo imenovala posebne komisije, ki naj omogočijo večji odjem madjarskega blaga na tujih trgih. Stranka je ta, dejali bi pesniški program z odobravanjem sprejela.

Mednarodni borzni indeks

V preteklem tednu je vladala na velikih borzah pretežno čvrsta tendenca, kakor je razvidno iz naslednjih indeksnih števil (tečaji koncem 1929 = 100%):

	6. 4.	13. 4.	20. 4.	27. 4.	4. 5.
London	74,2	76,8	76,8	76,8	76,8
Pariz	49,7	49,3	49,4	48,9	51,7
Berlin	34,5	34,3	34,5	34,0	34,6
Dunaj	38,5	38,8	39,4	41,4	41,0
Praga	59,6	59,7	59,8	59,9	60,2
Bruselj	28,9	29,0	31,3	32,1	31,1
Amsterdam	33,4	33,2	33,3	33,4	34,8
Stockholm	14,8	15,0	15,2	15,3	15,6
Milan	96,1	98,6	98,8	104,6	105,7
Curih	40,2	39,6	40,2	38,3	38,8
Newyork	54,3	56,3	57,0	60,0	60,7

Mednarodni indeks se je dvignil od 49,5 odstotka na 50,1 odstotka.

Angleški trgovinski minister proti klirinškim dogovorom

Angleški trgovinski minister Runciman je imel govor o škodljivosti klirinških dogovorov. V svojem govoru je dejal med drugim: Klirinški sistem je eden največjih neprijateljev razvoja trgovine. Kadar kakšna država brani svojo valuto samo s kvotami, kliringom in uvoznimi prepovedmi, potem je to škodljivo za vso svetovno trgovino. Mnogo prevelika pažnja se posveča vprašanju ohranitve valute, mesto da bi se predvsem gledalo na to, da se more razvijati trgovina.

Češkoslovaško posojilo sovjetom

Pod predsedstvom finančnega ministra in v navzočnosti drugih ministrov je bil dosežen sporazum med zastopniki sovjetskega poslaništva in zastopniki bančnega in industrijskega konzorcija pod vodstvom dr. Preissa, glavnega ravnatelja Živno-banke, da dobi sovjetska vlada kredit v višini 250 milijonov Kč za nabavo raznih industrijskih izdelkov na Češkoslovaškem.

Novi zvezek trgovsko-gospodarskega leksikona

14. zvezek trgovsko-gospodarskega leksikona vsebuje gesla od »Genova« do »Higroskopije snov«. Posebno podrobno so obdelana za trgovca važna gesla kakor: glavna knjiga, glavni obrtni zavod, glavnica, gospodarska bilanca države, gotovina blagajniška, Hansa itd. Važna za narodnega gospodarja so gesla kakor ona o gnojilih, ki navajajo tudi natančen pregled vse domače industrije umetnih gnojil; dalje o našem gozdnem gospodarstvu s podrobno statistiko gozdov v Jugoslaviji, o grafični industriji in obrtu, o naši zunanji trgovini z Grčijo, itd. Tudi iz blagovnanstva ter trgovske geografije prinaša trgovsko-gospodarski leksikon veliko skrbno izdelanega gradiva. Skratka, tudi 14. zvezek je na višini prejšnjih zvezkov. Priporočamo vsem Trg.-gospodarski leksikon prav toplo!

Doma in po svetu

Ker je odpoštoval ministrski predsednik Jevtič v tujino, je imenovan s posebnim ukazom za namestnika predsednika vlade general Živković, za namestnika zunanjega ministra pa minister dr. Kojič.

V Beograd je prišel novi francoski poslanik grof Du Dampiere. Na postaji ga je sprejel namestnik zunanjega ministra minister dr. Kojič.

Kongres jugoslovanskega dijaštva se začne danes v soboto v Ljubljani. To je prvi vsedržavni kongres po vojni. Glavni namen kongresa je ustanovitev enotne visokošolske organizacije. Udeležencem kongresa tudi naš iskren pozdrav!

Zagrebska banka uprava je izdala razglas, s katerim opozarja, da se opaža širjenje tendencioznih in neresničnih vesti, kakor da bi bila opozicija pri volitvah dobila absolutno večino glasov, kakor tudi širjenje takih letakov in da bodo povzročevalci teh laži najstrože kaznovani.

V Zagrebu so na velikem pokopališču odkrili spomenik zaslužnemu članu zagrebskega gledališča slovenskemu pevcu Rudolfu Bukšku.

Prvi jugoslovanski film »A življenje gre dalje« so dokončali v Franciji in se bo kmalu pričel dajati v jugoslovanski, češki, nemški in francoski verziji.

Konferenca zastopnikov vseh obrtnih zbornic in odsekov Jugoslavije bo dne 30. maja v Splitu.

Mestni svetnik na Sušaku Ferdo Godina se je umoril. Vzrok samomora ni znan.

Blagajnik krške mestne hranilnice Josip Simončič, ki je zapustil blagajniški primanjkljaj pol milijona dinarjev, je baje pobegnil v Italijo.

Čisti dobiček Trboveljske premogokopne družbe za l. 1934 znaša po vestih dunajskih listov 10.1 milijona Din in bo družba izplačala 5 odstotno dividendo, dočim ni za l. 1933 družba izplačala nobene dividende.

Naš kliring z Bolgarsko je aktiven ter znaša saldo v našo korist 700 tisoč Din. Izvozniki morajo zato nekaj časa čakati na plačilo svojih terjatev.

Na južnem Tirolskem se opaža vedno večja aktivnost hillerjevcev. Povsod je razširjena vest, da se bodo južnolirolci meseca junija uprli, nakar jim bodo prišli

na pomoč njih rojaki iz Severne Tirolske. Nalo pa bo udaril Hitler s svojo vojsko. Zaradi teh vesti je bilo med drugim interniranih na Liparske otoke tudi več nemških duhovnikov.

Francoski letalski minister Denain je odpoštoval v Rim, kjer se bo pogajal z italijansko vlado glede sklenitve letalskega pakta ter drugih vprašanj zračnega prometa.

Nemška vlada je v Posaarju razpustila vse delavske organizacije in prenesla njihove posle na »Nemško delovno fronto«.

Nemška vlada se pogaja z zasebnimi varovalnimi družbami in osrednjim socialnim uradom za posojilo 750 milijonov RM, ki ga hoče uporabiti za preskrbo dela.

Načrte za italijansko vojsko v primeru vojne na avstrijskem področju je ukrad nek višji avstrijski častnik iz vojnega ministrstva na Dunaju. Opaža se močna spionáža hillerjevcev v avstrijski vojski.

Mornariški poročnik Schimpf, eden nekdanjih zaupnikov Göringa in vodja najboljše organizirane nemške mornariške špionážne službe, je bil v nekem gozdu od neznancev ubit. Baje so odkrili, da je Schimpf izmaknil neke važne dokumente. Schimpf je bil baje tudi idejni provzročitelj Schleicherjevega umora. Sedaj ga je zadel ista usoda.

V Evropi dobiva 19 milijonov delavcev, približno 40% vseh delavcev, plačan dopust, kakor sporoča Mednarodni urad za delo. Urad se bo prizadeval, da doseže tudi za druge delavce plačan letni dopust.

Prva pošiljka škodinih topov je dospela v Bukarešto in je bila takoj prevzeta od rumunske vojske.

Rastoči madjarski deficit dela madjarski vladi velike skrbi, ker se opozicija pripravljala, da ostro napade gospodarstvo vlade. Po novem proračunu se je povečal deficit za 10 milijonov pengov in znaša sedaj že 75 milijonov pengov (ca 750 milijonov Din).

Radijski aparati so v Nemčiji proglašeni kot neobhodne življenske potrebščine in se zato ne smejo popisati za kritje dolgov niti zarubiti.

Vojaški čin »kadetov« je zopet uvedla avstrijska vojska. Do čina imajo pravico podoficirji, ki so se usposobili za vodnike.

Skupno je iz Nemčije po nastopu Hitlerjeve vlade po nemških uradnih vesteh pobegnilo 90.000 Židov in 20.000 drugih Nemcev.

Plačevanje mestnih davščin z vložnimi knjižicami je dovoljeno v Osijeku. Mestni svet je sprejel sklep, da se smejo zaostali davki plačevati z vložnimi knjižicami Gradske štedionice, in sicer more dati dolžnik svojo ali pa knjižico svojega sorodnika. Državni in banovinski davki se pa morajo plačati z gotovino.

Iržna poročila

Zagrebski sejm

Dogon živine na sejm 8. maja je bil večji ko v prejšnjem tednu, posebno mnogo je bilo prašičev in telet. Kupcev iz tujine pa ni bilo, a se je kljub temu cena nekoliko dvignila, ker se je pokazalo znatno domače povpraševanje za vole in klavne krave ter prašiče, ki so se tudi podražili za pol dinarja pri kilogramu. Italijanski trgovci so nakupovali konje za armado v Verono in Jakin, a zbog slabega dogona niso mnogo kupili.

Bikov je bilo na sejmu 13, krav 259, junic in juncev 38 in 24, volov 73, telet 270, konj in žrebet 283, prašičev 413 in 390 pujskov. Cene so bile: bik po 2,80 do 3,70, klavne krave 2,50—3,25, klobasariče po 1,50—2, junice 2,70—4,25 za kg, za pleme po 950—1000 kos, voli I. po 4,90, II. po 3,50—3,75, junici 3, živa teleta po 4,50—5, zaklana 6—7, pitane svinje 6,50

KLIFEJE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvaja se
najsolidnejše

KLIFARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

do 7, nepitane 5,50—5,75, zaklane 10, enoletni prašiči po 9,50, pujski po 40—100 rep, zaklani po 12—14, jagnjeta in ovce po 80—130, zaklane po 10—12, koze 7—8, konji lahki po 4200—5000, srednji 5 do 6 tisoč, težki 7 do 8 tisoč, žrebeta od 750 do 1200, konji za zakol 1,50—2 Din kg.

Detelja se je prodajala po 60—70, otava 65—75, seno 50—60, slama 48, za steljo 35, drva 50—60.

Dunajski svinjski trg

Na trg dne 7. maja je bilo postavljenih 12.157 prašičev, in sicer 7460 mesnatih in 4517 masnih svinj. Iz Madjarske jih je bilo 1706, iz Rumunske 936, iz Jugoslavije 1948, iz Poljske 2104. Domačih 5436. Cene pitanih svinj I. vrste so bile 1,20—1,23 šilinga za kg, rumunske iz Banata 1,25 do 1,35, križane 1,20—1,25, kmetske 1,22 do 1,28, stare pitane po 1,14—1,18, mesnate po 1,30—1,50. Promet je bil živahen. Podražile so se pitane svinje I. za 1 do 2 groša, ostale pitane za 2 do 4 groše pri kilogramu, rumunske za 5, mršave za 10 grošev, ker je bila ponudba nezadostna.

Radio-Ljubljana

Nedelja, dne 12. maja. 7.30: Tolmačenje uredbe o prevajanju čebel na pašo (prof. Verbič Josip). — 8.00: Zdaj pa po domače (Kmečki trio). — 8.30: Čas in poročila. — 9.00: Versko predavanje (p. dr. Roman Tominec). — 9.15: Prenos iz trnovske cerkve. — 10.00: S šmarne gore na Kongresni trg (reportaža odkritja spominke plošče župniku Aljažu na Šmarni gori in slovesne posvetitve ter izročitve 35 zastav Podmladka JS ljubljanskih šol na Kongresnem trgu). — 11.50: Obvestila. — 12.00: Program po željah (Radijski orkester). — 15.00: Program po željah (plošče). — 15.45: Ženska ura. — 16.00: Mati, za Tebe! Proslava materinskega dneva. — 19.30: Nac. ura. — 20.00: Čas, poročila, spored, obvestila. — 20.30: Naša beseda (Od Trubarja do Zupančiča). Nastopijo gojenci drž. klasične gimnazije, pod vodstvom režiserja Fr. Lipaha in po priredbi L. Kramolca. — 21.30: Čas, poročila, spored. — 22.00: Naša pesem (Radijski orkester in plošče).

Ponedeljek, dne 13. maja. 12.00: Izpod Tatir (slovaške narodne na ploščah). — 12.45: Poročila, čas. — 13.20: Radijski orkester. — 14.00: Vreme, borza, spored. — 18.00: Šrnel na ploščah. — 18.20: Zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna). — 18.40: Čas, poročila, spored, obvestila. — 19.00: Radijski orkester. — 19.30: Nacionalna ura. — 20.00: Prenos opere iz Zagreba; v 1. odmoru: Občinstvo in likovna umetnost (Fr. Tominec), v 2. odmoru: Čas, poročila, spored.

Torek, dne 14. maja. 11.00: Šolska ura: Iz ptičjih gnezd (Viljem Kus). — 12.00: Če bi lutke oživele, bi takole nam zapele (revija plošč). — 12.45: Poročila. — 13.00: Čas, obvestila. — 13.20: Kdo bo hujši? (revija vokalnih jazz-ansamblov na ploščah). — 14.00: Vreme, borza, spored. — 18.00: Pomladansko jutro v gozdu (Vladimir Kapus). — 18.40: Čas, poročila, obvestila. — 19.00: Godeci izpod Šmarne gore (Magistrov trio). — 19.30: Nac. ura. — 20.00: Iz zakladov naše pesmi: 1. Bežigradske pevsko društvo. 2. Radijski orkester. Vmes predavanje Zorka Prelovca o »Delu, življenju in težkočah v naših društvih«. — 21.30: Čas, poročila, spored. — 22.30: Angleške plošče.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode

Točna in solidna postrežba! Zahtevajte cenik!